

Annicka Pantzar
Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS
073-660 42 23
Annicka.Pantzar@ekero.se

Uppföljning: Hälso- och sjukvårdsinsatser LSS

Dnr SN16/111-739

INLEDNING

From 1 oktober 2015 har kommunerna inom Stockholms län övertagit visst hälso- och sjukvårdsansvar inom LSS från tidigare landstinget (primärvården). De som omfattas av detta ansvarsbyte är personer med beslut om boende enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS. Övertagandet omfattar hälso- och sjukvårdsinsatser inklusive rehabilitering och habilitering som sker i gruppbostad, servicebostad och dagliga verksamheter.

Produktionsområde Omsorg erhöll uppdraget från Socialnämnden att bedriva hälso- och sjukvård inom LSS, from 1 oktober 2015. Uppdraget avsåg ansvar över hälso- och sjukvårdsinsatser som ges i boendet upp till och med sjuksköterskenivå inkl. rehabilitering samt habilitering. Sjuksköterskeinsatserna omfattar dygnets alla timmar, samtliga årets alla dagar medan tillgången till rehabilitering samt habiliteringsinsatser ska kunna ges under dagtid- vardagar.

Uppdraget hälso- och sjukvård som Produktionsområde Omsorg erhållit omfattar både de verksamheter/ enheter som Produktionsområde omsorg ansvarar för samt verksamhet/ enhet som på Socialnämndens uppdrag drivs av privata utförare.

Produktionsområde Omsorg har tecknat avtal med underleverantör CareTeam som har hälso- och sjukvårdsansvar kvällar, nätter och helger.

Produktionsområde Omsorg har för detta uppdrag anställt en distriktssköterska, en sjuksköterska samt en arbetsterapeut med vardera tjänstgöringsgrad på 100 %. De har erhållit namnet; Hälso- och sjukvårdsteamet LSS.

Uppdraget

Hälso- och sjukvårdsteamet- LSS uppdrag omfattar hälso- och sjukvårdsansvar för personer som bor eller vistas på;

GRUPPBOSTAD	SERVICEBOSTAD	DAGLIGA VERKSAMHETER
Ekerö Gruppboende	Ångbåtens Serviceboende	Lugnets Dagliga Verksamhet
Skärviks Gruppboende	Ärlans Serviceboende	Ekerö Dag-Center
Lugnets Gruppboende	Ekerö Serviceboende	Hundpatrullen
Solbackens Gruppboende	Pråmvägens serviceboende	Konstmakarna
Brunna Gruppboende	Roshagens serviceboende	Floravägen
		Hovgården
		Högby Gård Dagcenter
		Tornvillan
		Bryggan

METOD- Kvalitetsuppföljning av hälso- och sjukvården inom LSS

- Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) har upprättat frågor till Hälso- och sjukvårdsteamet LSS där båda sjuksköterskorna samt arbetsterapeuten varit delaktiga i svaren.
- MAS har upprättat en enkät till samtliga enhetschefer för respektive gruppboende, serviceboende samt daglig verksamhet angående hur kontakt, samarbete samt kvaliteten upplevs på enheterna efter att kommunen övertagit hälso- och sjukvårdsansvaret från tidigare landstinget (primärvården).
- Fortlöpande granskning av MAS avseende avvikelserapporter gällande läkemedel samt fall.
- MAS har tillsammans med apotekare genomfört läkemedelsgranskning kring läkemedelshantering samt genomfört platsbesök på två enheter.
- MÖTE – MAS bjudit in Chef för Produktionsområde Omsorg samt Hälso- och sjukvårdsteamet LSS för att delge sammanställning av resultat av ovan kvalitetsuppföljning.

Bakgrund

Det finns stora variationer avseende grad av funktionsnedsättning för personer som har beslut enligt LSS och som omfattas av denna kvalitetsuppföljning gällande hälso- och sjukvård som bedrivs inom LSS. Vissa personer på boendena har grava funktionsnedsättningar med omfattande behov hälso- och sjukvårdsinsatser där exempelvis näring och mediciner administreras via sond i buken och där den enskilde inte är förmögen att kunna meddela hur detta ska utföras. Det finns också andra personer med goda fysiska förmågor som sköter sina mediciner själv och inte behöver hjälp och stöd av personalen eller av sjuksköterskan. Ca 45 personer (65 %) av de boende inom LSS gruppboende, serviceboende och/ eller av dem som vistas på daglig verksamhet har för närvarande behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från sjuksköterskorna i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS. Arbetsterapeuten har arbetat med 38 personer (53 %) inom LSS- enheterna under första året som Hälso- och sjukvårdsteamet LSS varit i tjänst.

De vanligaste förekommande hälso- och sjukvårdsinsatserna som genomförs av sjuksköterskorna är; dosettindelning, kontroll och utlämnande av dospåsar, upprättande av signeringslistor, läkemedelsinformation till personalen, information till personalen angående deras ansvar att rapportera avvikelser, hälsobedömningar, sjukvårdsrådgivning, injektioner, provtagningar, såromläggningar, öron spolningar, hantering av peg sond (slang in i buken), samplanering och samordning med övriga vårdgivare (vårdcentral, psykiatri och övriga vårdgivare) samt förskrivning av vissa läkemedel/tarmreglerande preparat samt salvor av distriktssköterskan.

Arbetsterapeutens hälso- och sjukvårdsinsatser omfattar; Kartläggning av funktionsnivå/ ADL-bedömningar samt utformning/ förskrivning av kognitivt stöd, fysiska hjälpmedel (rullstolar, gånghjälpmedel, arbetsstolar, personlyftar) med alla dess tillbehör. Utbildning/ information till kontaktpersoner t.ex. gällande förflyttningsteknik, stödjande pedagogik. Miljöanpassningar- intyg för bostadsanpassningsbidrag. Initierar kontakt och samverkar med specialishabilitering.

SAMMANSTÄLLNING/ ANALYS AV RESULTAT KVALITETSUPPFÖLJNING HÄLSO- OCH SJUKVÅRD INOM LSS

Tillgänglighet

Vid analys av enheternas svar på enkäten från Mas ses att nästan samtlig personal ute på LSS enheterna är mycket nöjda med kommunens övertagande av Hälso- och sjukvårdsansvaret från tidigare primärvården. Personalen uttrycker att det är mycket positivt att Hälso- och sjukvårdsteamet LSS är lätta att få tag på. Det finns tydligt upprättade kontaktlistor om vem som är ansvarig sjuksköterska samt arbetsterapeut över enheten. Samtliga boendeenheter har kännedom om att de ska kontakta CareTeam vid frågor som rör hälso- och sjukvård under kvällar, nätter och helger.

Personalen uttrycker även att Hälso- och sjukvårdsteamet LSS är mer intresserade och engagerade av de boende/ besökare än tidigare.

Samarbete mellan boende/ personal och Hälso- och sjukvårdsteamet LSS
Nästan all omsorgspersonal ute på enheterna känner en ökad trygghet då de vet vart och till vem de ska vända sig om de har frågor och/ eller funderingar som rör hälso- och sjukvård.

Hälso- och sjukvårdsteamet LSS upplever ibland svårigheter att träffa/ prata/ bedöma den boende och prata och träffa ansvarig kontaktperson då boendeenheterna är obemannade under delar av dagen (dagtid).

Omsorgspersonalens ska alltid kontakta ansvarig sjuksköterska i samband med händelse och/ eller avvikelse avseende hälso- och sjukvård. Detta sker inte alltid. Orsak till detta kan vara att personalen varit vana vid att *sköta sig själva*.

Solbackens gruppbostad anser inte att samarbetet blivit bättre jämfört med tidigare då distriktssköterskorna från Munsö husläkarmottagning ansvarade för hälso- och sjukvårdsinsatserna hos de boende.

Det finns en del praktiska åtgärder som redan uppmärksammats som ska vidtas av ansvarig sjuksköterska från Hälso- och sjukvårdsteamet. Det gäller leverans av läkemedel från apoteket i dosrullar. Denna leverans har tidigare kommit till apoteket på Ekerö och kommer framöver levereras till Adelsö. Ansvarig sjuksköterska kontrollerar läkemedel i dosrullarna innan omsorgspersonalen administrerar första dosen från dosrullen.

Mas kommer tillsammans med Hälso- och sjukvårdsteamet besöka Solbackens gruppbostad och samtala med personalen på Solbacken kring vad som inte känns bra och vilka förbättringsåtgärder som eventuellt kan vidtas för att samarbetet ska bli bättre.

Delegeringar

Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter sker från sjuksköterskorna i Hälso- och sjukvårdsteamet till omsorgspersonalen ute på boendeenheterna samt till omsorgspersonalen på dagliga verksamheter. Omfattningen av delegeringar sker i samma utsträckning som tidigare då primärvårdens sjuksköterskor hade Hälso- och sjukvårdsansvaret.

Hälso- och sjukvårdsinsatser som delegeras är; Administrering av läkemedel från dosett/ dospåsar, administrering klysmat rektalt, administrering av munsönderfallande tablett, iordningställande av tarmreglerande medel, administrering av öron-droppar, ögon-droppar, koppla på och av sondmat via peg i

buken, administrering av läkemedel via sond, applicering av salvor, pulver, hudkrämer, administrering av insulin, ta kappillära blodsockerkontroller (stick i fingret), utföra stomiskötsel samt administrering av läkemedel *vid behov*.

Sammanlagt har 197 personal erhållit skriftlig delegering från distriktssköterska eller sjuksköterska i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS. Distriktssköterskan och sjuksköterskan följer Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård (SOSFS 1997:14).

Ansvarig husläkare

Inför övertagande av hälso- och sjukvården inom LSS genomfördes möten med respektive husläkarverksamhet Ekerö Vårdcentral, Stenhamra hälsocentral och Munsö husläkarmottagning för att diskutera samarbetsrutiner samt vikten av en fortsatt god samverkan med sjuksköterskorna i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS från tidigare deras egna sjuksköterskor i primärvården.

Under året har Hälso- och sjukvårdsteamet LSS upplevt en del samarbetssvårigheter och en del brist på engagemang hos *en* husläkarorganisation. Det har bl.a. lett till att vissa boende listat om sig från husläkarorganisation Munsö husläkarmottagning till en annan husläkarorganisation här på öarna.

I samband med övertagandet av hälso- och sjukvården på Stiftelsen Lugnets gruppboende uppmärksammades att det saknades tydliga journalhandlingar från deras egna förtroendeläkare, vilket påtalades. Förtroendeläkaren har lämnat sitt uppdrag på Stiftelsen Lugnet och de boende har listat sig på Järna Vårdcentral från tidigare Munsö husläkarmottagning.

På Järna Vårdcentral ansvarar läkaren för samtliga mediciner och preparat (skolmedicin och antroposofisk medicin) som de boende är ordinerade. Sjuksköterskan från Hälso- och sjukvårdsteamet ansvarar *inte* för läkemedelshanteringen gällande antroposofiska produkter/ läkemedel utan bara för de läkemedel som är godkända enligt Läkemedelsverket.

Psykiatri

Många av de boende har kontakt med specialistläkare inom psykiatri. Samverkansmöte har anordnats av Norra Stockholms psykiatri, Alvik där sjuksköterskorna från Hälso- och sjukvårdsteamet blivit inbjudna.

Läkemedelshantering

Sjuksköterskorna delar dosett och/ eller lämnar dospåsar innehållande läkemedel till enheterna (dosrullar). Själva kontrollen och iordningställandet av läkemedel till boende ansvarar sjuksköterskan för medan administreringen av läkemedel till boende

ansvarar omsorgspersonalen för efter erhållen delegering av ansvarig sjuksköterska i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS.

Kontroll av läkemedel mot aktuell läkemedelshandling och kontroll av aktuell signeringslista ska alltid ske i samband med utlämnande av dospåsarna, minst 1 gång var annan vecka *innan* första dagens medicin administreras till boende från nya dosrullen. Under apoteksgranskningen uppmärksammades att det inte alltid sker. Detta är en förbättringsåtgärd att vidta för sjuksköterskorna i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS.

Avvikelser

Under perioden from 1 oktober 2015 tom 1 oktober 2016 har 23 läkemedelsavvikelser samt 1 fallavvikelse rapporterats till MAS. Avvikelserna avseende läkemedel gäller framförallt uteblivna läkemedelsdoser. Boende som föll drabbades av en spricka i bäckenet.

Vid samtal med sjuksköterskorna och analys av avvikelserrapporterna gällande läkemedel uppmärksammas att det finns brister i omsorgspersonalens kunskaper angående vad en avvikelse är och hur de ska gå till väga när de upptäcker en avvikelse. Detta är en förbättringsåtgärd att arbeta vidare med. Utifrån antalet rapporterade läkemedelsavvikelser finns misstanke om en viss underrapportering av läkemedelsavvikelser.

Dokumentation

Kvalitetsuppföljningen av hälso- och sjukvården inom LSS uppmärksammar att det finns en del svårigheter att dokumentera i dokumentationssystemet Pulsen Combine.

Både sjuksköterskorna och arbetsterapeuten saknar tillgång till läkarens och/ eller habiliteringspersonalens journalanteckningar från landstinget vilket skulle underlätta samarbetet och kontinuiteten med ansvarig husläkarorganisation och habiliteringen.

Önskemål från Hälso- och sjukvårdsteamet LSS är att få tillgång till läsbehörighet till journalsystemet TakeCare som många av landstingets aktörer använder som dokumentationssystem. TakeCare används dock inte av samtliga landstingsaktörer.

Mas bevakar vilka möjligheter som finns samt vilka förutsättningar som fordras för att ehålla läsbehörighet i TakeCare. En annan kommun inom nordväst har påbörjat detta arbete. Det krävs mycket förberedelse att ordna läsbehörighet i en annan huvudmans dokumentationssystem då lagstiftning och upprättande av godkända loggkontroller och samtyckesfrågan måste tas i beaktande.

Rehabilitering

Tillgängligheten till arbetsterapeut i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS har möjliggjort att förskrivningar av hjälpmedel ökat till de boende och att de boende därmed i större utsträckning kunnat bibehålla sin självständighet. Arbetsterapeuten har också fungerat som kunskapsstöd åt personalen angående vilka hjälpmedel som kan användas och även initierat kontakt med specialisthabiliteringen vid behov och därmed också samverkat med dem.

Arbetsterapeut påtalar dock att det finns ett generellt behov av sjukgymnastkompetens i mötet med de boende, särskilt i mötet med personer med komplexa behov. Enligt arbetsterapeuten skulle en sjukgymnast fungera som ett bra komplement till arbetsterapeutens arbete i Hälso- och sjukvårdsteamet LSS. T.ex. vid komplicerade situationer kring förflyttningsteknik där många olika aspekter ska tas hänsyn till, såsom; brukarens förmåga, brukarens vilja, risker för brukare och stödperson, bibehållandet av aktiv förflyttning kontra utföra säkra förflyttningar etc.

Idag kan primärvårdsrehabiliteringen Ekerö rehab Västra kontaktas avseende sjukgymnastkompetens. Dock genomför inte Ekerö rehab Västra hembesök och har heller inte uppdraget att genomföra grundläggande helhetsbedömningar på boende inom LSS. Ekerö rehab Västra är behjälpliga i situationer där boende har enklare specifika problem som t.ex. smärta/ rörelseinskränkning i en axel- eller knäled.

Basala hygienrutiner

Sjuksköterkorna i Hälso- och sjukvårdsteamet har informerat enhetschefer och omsorgspersonal vad basala hygienrutiner innebär. Omsorgspersonalen ute på boendeenheterna har även genomfört självskattningar vad gäller följsamhet till basala hygienrutiner där även klädregler ingår. Sjuksköterkorna har uppmanat omsorgspersonalen att genomföra E-utbildning; Basala hygienrutiner via Vårdhygien, Stockholms läns landstings hemsida.

Externa placeringar inom Stockholms län

Ekerö har idag 8 vuxna och 2 barn med beslut om LSS boende samt 18 personer med beslut om daglig verksamhet utanför Ekerö men inom Stockholms läns gränser.

För att säkerställa dessa personers behov av hälso- och sjukvård har socialkontoret sänt Tilläggsavtal. I Tilläggsavtalen står att respektive verksamhet ska kunna ombesörja de behov den enskilde kan tänkas behöva gällande insatser upp till och med sjuksköterskenivå inkl. rehabilitering samt habilitering.

Ett par utförare inom Stockholm stads egen regi har ännu inte undertecknat tilläggsavtalen. De har däremot nyligen uppgett att de kommer att göra detta inom kort.

De olika utförarna har rent praktiskt löst hälso- och sjukvårdsinsatserna olika. Vissa har anställt egen sjuksköterska medan andra utförare har tecknat avtal med annan privat hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Sammanfattning och bedömning

Min bedömning är att det ges en god hälso- och sjukvård på våra LSS boendeenheter och dagliga verksamheter. Majoriteten av LSS verksamheterna är mycket nöjda med kommunens övertagande av Hälso- och sjukvårdsansvaret från tidigare Landstinget/ primärvården. Tryggheten och kontinuiteten har ökat både för de boende och för omsorgspersonalen.

Vidare finns svårigheter gällande läkemedelshanteringen på Stiftelsen Lugnet. Dock bedömer jag att husläkaransvaret från tidigare Munsö husläkarmottagning till Järna Vårdcentral ökat patientsäkerheten gällande läkemedelsområdet då en och samma läkarorganisation ansvarar för både den vetenskapliga skolmedicinen samt den antroposofiska medicinen vilket inte skedde tidigare. Det är dock ett bekymmer att distriktssköterskan från Hälso- och sjukvårdsteamet LSS är ansvarig över läkemedelshanteringen på Stiftelsen Lugnet men står helt utanför hanteringen/ delegeringen av de antroposofiska läkemedel/ preparat som de boende är ordinerade.

Förbättringsåtgärder för att ytterligare öka patientsäkerheten

Kontinuerlig information från sjuksköterskan till omsorgspersonalen att direkt kontakta ansvarig sjuksköterska vid förändrat hälsotillstånd hos boende.

Sjuksköterskan alltid kontrollera läkemedel mot aktuell ordinationshandling innan dosrulle läggs ut i boendes läkemedelsskåp.

Sjuksköterskan ansvarar för att upprätta och kontrollera signeringslistan

Avvikelsesrapport ska ses som en del i ett förbättringsarbete.

Uppföljning kring följsamheten av Basala hygienrutiner på LSS enheterna, speciellt vid vårdtagarnära arbete

Samverkansmöte med ansvariga husläkarorganisationer kommer att ske under december 2016